

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Кучугура Максим Олександрович

Науковий керівник доц. Климова Н. І.

Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «УБС»

Актуальність. Однією з основних проблем сучасного розвитку економіки країни є безробіття, яке становить реальну загрозу для державного та суспільного благополуччя та набуло масового характеру. Сьогодні спостерігається порушення рівноваги з боку попиту і пропозиції, поширення соціальної нестабільності та бідності у суспільстві, нерациональне використання суспільних ресурсів, зростання злочинності, збільшення чисельності соціально незахищених верств населення та інших негативних соціально-економічних чинників, які спричинені відсутністю достатньої кількості робочих місць в Україні.

Метою статті є аналіз основних проблем, причин, стану, динаміки та наслідків безробіття в Україні, а також визначення напрямів його подолання в Україні.

Викладення основного матеріалу. Безробіття – соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати як джерела існування.

Як свідчать дані Державної служби статистики України, ситуація на ринку залишається напруженою та супроводжується скороченням попиту на робочу силу.

На нашу думку, головними причинами високого рівня безробіття в Україні є: чисельна зайнятість населення у недержавному секторі (тіньова економіка), низька мобільність працівників, мала кількість самих робочих місць. Зупинимось детально на кожному пункті.

Велика кількість працівників працюють без офіційного оформлення, тому майже неможливо перевірити тих, які задіяні в тіньовій економіці, хто отримує виплати по безробіттю, хто саме через відсутність роботи виїхав за кордон на заробітки. Не включається до складу безробітних ні селяни, які живуть лише із присадибного господарства, ні ті, що мають тимчасові підробітки. Значна частина населення зараз перебуває в умовах вимушеної неповної зайнятості. Лише чисельність працюючих в режимі неповного робочого тижня (дня) перевищує 2 млн. чоловік. Тому

застосування закону Оукена для України не є доцільним, бо таке обчислення не буде мати достовірних результатів.

Кількість зайнятих у неформальному секторі економіки на кінець 2015 року становила 4,4 млн. або 26,5% від загальної кількості зайнятого населення. Така зайнятість не несе жодної користі для економіки країни, тому що її учасники не сплачують податки, та і взагалі не підвищують рівень ВВП.[1]

Низька мобільність населення призводить до того, що працівники дуже повільно освоюють нові технології, що в свою чергу уповільнює розвиток економіки країни.

Мала кількість робочих місць пов'язана з тим, що багато підприємств на території України закриваються, а ті що й працюють - використовують застаріле обладнання і потребують значних інвестицій.

Чисельність зайнятого населення за 9 місяців 2015 року становила 16,5 млн. осіб. Рівень зайнятості становив 56,9%, зокрема у міських поселеннях 57,6%, у сільській місцевості – 55,5%. Рівень зайнятості серед чоловіків був вище ніж серед жінок, відповідно 62,5% та 51,9%. Найвищий рівень зайнятості спостерігався у м. Києві (62,3%) та Дніпропетровській (61,1%) області, а найнижчий – у Донецькій (50,6%) та Тернопільській (52,1%) областях.[1]

Рівень безробіття у кожному регіоні може значно відрізнитися. Найбільша кількість зареєстрованих безробітних сконцентрована у Дніпропетровській, Полтавській, Харківській, та Запорізькій областях, а найменша – у Закарпатській, Чернівецькій та Луганській областях.

В цілому по Україні серед зареєстрованих безробітних майже третину становлять мешканці сільської місцевості.

Станом на 1 січня 2016 року на одну вакансію в середньому по Україні претендувало 19 безробітних (станом на 1 січня 2015 року – 14 осіб).[2]

Важливим моментом є працевлаштування молоді. Підвалини молодіжної політики були закладені в Україні Декларацією “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні” (15 грудня 1992 року) і Законом України “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні” (5 лютого 1993 року).[3] Проте, зробивши аналіз, можна стверджувати, що в законодавчих та нормативних актах, які регулюють зайнятість молодих громадян, недостатньо враховано соціально економічні можливості України. Тому для розв’язання цих проблем можна запропонувати такі заходи:

- створення підприємств для працевлаштування молоді у вільний від навчання час;
- сприяння створенню малих молодіжних підприємств;
- створення при вузах або при службах зайнятості відділів сприяння працевлаштуванню молоді

Станом на 1 січня 2016 року у базі даних служби зайнятості налічувалося лише 25,9 тис. вакансій, що на 26,6% менше, ніж на початок 2015 року. Зменшення кількості вакансій відбулося у більшості регіонів.[5]

Висновки. Аналізуючи сучасний стан безробіття визначено, що проблема безробіття є ключовим питанням у ринковій економіці, і якщо його не вирішувати, то неможливо налагодити ефективну діяльність економіки і рівень безробіття буде зростати. Проблема безробіття в Україні набуває особливої актуальності і потребує глибокого наукового аналізу та вироблення на цій основі практичних рекомендацій, які можуть використовуватися для розробки і реалізації ефективної соціально-економічної політики, направленої на забезпечення продуктивної зайнятості економічно активного населення країни і зменшення рівня безробіття до мінімального соціально-допустимого рівня.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
3. Закон України “Про зайнятість населення”// Закони України. – Т.1.
4. Статистика ринку праці: міжнародні стандарти та національний досвід: навч. посіб. / за ред.. Н.С. Власенко, Н.В. Григорович, Н.В. Рубльової. – К.: ТОВ «Август трейд», 2006. – 320 с.
5. Офіційний сайт державної служби зайнятості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dcz.gov.ua